

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií
Obor Náboženská výchova (BNV)

Neokatechumenátní společenství v ČR: historie, spiritualita, vize

Bakalářská práce

Autor: Lucie Požárová

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Náboženská výchova (BNV)

Vedoucí práce: doc. Mgr. David Bouma, Ph.D.

Oponent práce: doc. Mgr. Jan Hojda, Ph.D.

Hradec Králové

2024

Zadání bakalářské práce

Autor: Lucie Požárová

Studium: P19K0248

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Náboženská výchova

Název bakalářské práce: **Neokatechumenátní společenství v ČR: historie, spiritualita, vize**

Název bakalářské práce AJ: Neokatechumenáte community: history, spirituality, vision

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

V této bakalářské práci se budu zabývat smyslem Neokatechumenátního společenství v České republice. Seznámím čtenáře s historií neokatechumenátního společenství a s jeho spiritualitou (komu je určeno, způsob jakým žijí a slaví liturgii lidé ve společenství). Představím vize NKS jako cestu neokatechumenátu (rozvíjení vlastního křtu a příslušnosti ke Kristu formou evangelizace).

Cílem bakalářské práce bude přiblížit význam NKS, též teologická reflexe spirituality NKS. Budu čerpat z příložené literatury a z polostrukturovaných rozhovorů.

PESCH, Otto Hermann a Karel FLOSS. Druhý vatikánský koncil: 1962-1965. Vyd. 2. Praha: Vyšehrad, 2014, 435 s. ISBN 978-80-7429-398-6. Signatura SVK HK: 645 176

Uvedení do křesťanského života. Katolický týdeník, Praha, 2018, 213 s. ISBN 978-80-86615- 55-4

KYSELICA, Jozef. Obnova farnosti cez neokatechumenát. Dobrá kniha, Trnava, 1998, 229 s. ISBN 80-7141-036-5. ARGUELLO, Kiko. Kerygma V barakoch s chudobnými. Dobrá kniha Trnava: Dobrá kniha, 1.01.2013, 136 s. ISBN 978-80-7141-807-8

Zadávací pracoviště: Katedra kulturních a náboženských studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. Mgr. David Bouma, Ph.D.

Oponent: doc. Mgr. Jan Hojda, Th.D.

Datum zadání závěrečné práce: 12.3.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 24.4.2024

.....

Lucie Požárová

Anotace

POŽÁROVÁ, Lucie. Neokatechumenátní společenství v ČR: historie, spiritualita, vize. Hradec Králové, 2024. Bakalářská práce. s.44

Tato bakalářská práce se zabývá tematikou Neokatechumenátního společenství z hlediska jeho historie, spirituality a působení v České republice. Práce popisuje Neokatechumenátní Cestu, jakým způsobem žijí a slaví liturgii lidé, kteří jsou součástí neokatechumenátu. Součástí práce je anonymní dotazník a rozhovory s členy společenství, které přibližují vnímání a pohled katolické církve na toto společenství.

Klíčová slova: Neokatechumenát, liturgie, společenství, spiritualita, křest

Annotation

POŽÁROVÁ, Lucie. Neocatechumenate community in the Czech Republic: history, spirituality, vision. Hradec Králové, 2024, Bachelor thesis

This bachelor thesis describes the topic of the Neocatechumenate community from the point of view of its history, spirituality and activity in the Czech Republic. The thesis describes the Neocatechumenate Way, how people who are part of the neocatechumenate live and celebrate the liturgy. Part of the work is an anonymous questionnaire and interviews with members of the community, which approximate the perception and view of the Catholic Church on this community.

Keywords: Neocatechumenate, liturgy, community, spirituality, baptism

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorozními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum.....

Podpis studenta.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Mgr. Davidu Boumovi, Ph.D. za cenné rady a laskavé vedení při zpracování mé práce. Dále děkuji své rodině za podporu při studiu, členům Neokatechumenátních společenství v Dobrušce, Jemnici a Českých Budějovicích a Mons. Mgr. Josefu Brychtovi za poskytnuté duchovní rozhovory.

Obsah

Úvod.....	9
1. Historie Neokatechumenátního společenství.....	11
1.1. Vývoj a zakladatelé Neokatechumenátní Cesty.....	11
1.2. Katechumenát ve 2. a 3. století.....	12
1.3. Katechumenát v církevních dokumentech.....	13
1.4. Schvalovací dokumenty Neokatechumenátní Cesty.....	14
2. Charakteristiky Neokatechumenátní Cesty.....	14
2.1. Rozvíjení vlastního křtu.....	16
2.1.1. Biblické základy společenství.....	17
2.1.2. Boží zjevení v ekonomii spásy.....	17
2.1.3. Misijní odkaz církve ve Skutcích apoštolů.....	18
2.1.4. Realizace misí v Janově evangeliu.....	19
3. Struktura Neokatechumenátního itineráře.....	19
3.1. Forma evangelizace v kerygmatické fázi.....	19
3.2. Předkatechumenát.....	20
3.3. Katechumenát.....	21
3.4. Vyvolení.....	22
4. Vize-představa společenství jako Cesty Neokatechumenátu.....	23
4.1. Slovo.....	23
4.2. Liturgie.....	24
4.3. Společenství	25
5. Význam Neokatechumenátního společenství v kontextu České republiky.....	27
5.1. Příklad Neokatechumenátního společenství do České republiky.....	28
5.2. Spiritualita Neokatechumenátu.....	29
6. Kontroverzní aspekty a debaty v církevních kruzích.....	30
Závěr.....	33
Seznam použité literatury.....	36
Seznam příloh.....	39
Přílohy.....	40

Úvod

Téma „Neokatechumenátní společenství“ jsem si vybrala především proto, že jsem se s ním osobně setkala v dobrušské farnosti a rovněž jsem měla možnost čerpat ze svědectví a činnosti Neokatechumenátní Cesty farnosti Brno. V přítomném okamžiku jsem zde našla odpovědi na své otázky, pochopila jsem, jak je Bůh mojí součástí a že i já jsem pozvána na cestu spásy. Až později jsem si uvědomila, že mi bylo zvěstované kerygma, o kterém pojednám ve třetí kapitole bakalářské práce.

První kapitola bakalářské práce seznamuje s historií Neokatechumenátního společenství (používám označení NKS). Pro porozumění společenství je nezbytné prozkoumat jeho kořeny v biblickém kontextu. Důraz klade druhá kapitola i na misijní rozměr společenství, který je jedním z plodů NKS.

Bakalářská práce se zabývá významem Neokatechumenátního společenství (NKS) v České republice a Neokatechumenátní Cesty, která je rozdělená na etapy a funguje uvnitř farnosti. Práce seznamuje s historií NKS ve světě i v ČR, spiritualitou a pilíři tohoto společenství, které tvoří Boží slovo, liturgie a společenství.

Cílem práce je prezentovat NKS v širším kontextu dějin církve po 2. vatikánském koncilu a teologicky reflektovat jeho spiritualitu.

První Neokatechumenátní společenství vzniklo roku 1964 v chudých čtvrtích Madridu. Katechetickým zkušenostem zakladatelů Kika Argüella a Carmen Hernándezové předcházelo osobní obrácení. Když Kiko informoval kněze o své touze prohloubit základy své víry, narazil na nedostatečnou odezvu. Tento případ vyvolává otázku, zda pouhá účast křesťanů na nedělních bohoslužbách v kostele postačuje k naplnění jejich hledání odpovědí ve víře a k rozvíjení ovoce přijatého křtu.

Většinou se v každém hnutí rozvine jednota ve společenství. Ne jinak je tomu v případě NKS. Jeho plodem je misijní činnost, která hlásá evangelium formou kerygmatu a naplňuje tak poslání církve v jejím celku. Zaměřuje se však i na jednotlivce zejména v katecheticko-vzdělávacím programu. Proto je Boží slovo jedním z pilířů NKS. Jak členové studují Boží slovo a jak probíhá jeho příprava na liturgii popisují ve čtvrté kapitole.

Mohla by být naše česká společnost Neokatechumenátem oslovena? Naplňuje potřebu spirituality dnešních lidí, obzvláště těch, kteří navštěvují kostel? Na tyto i jiné otázky odpovídá bakalářská práce v bodu pět a šest formou rozhovoru s presbyterem NKS z Jemnice. Druhou polovinu práce doplňují odpovědi z anonymních dotazníků od členů NKS z Jemnice.

Závěr této práce se zaměřuje na analýzu statistiky z dotazů na NKS mezi kněžími, z kterých vyplývá i jejich postoj k misijní činnosti církve.

Kromě dostupných literárních zdrojů je v práci zpracován polostrukturovaný rozhovor s Mons. Mgr. Josefem Brychtou presbyterem NKS z Jemnice a děkanem farnosti, dále byl veden rozhovor s paní S. ze společenství katechistů itinerantů v Českých Budějovicích a byly zpracovány anonymní dotazníky členů NKS z Jemnice.

1. Historie Neokatechumenátního společenství

1.1. Vývoj a zakladatelé Neokatechumenátní Cesty

NKS se objevilo v letech 1964-1966 v Madridu z pastorační zkušenosti Kika Argüella (vlastním jménem Francisco José Gómez Argüello). Touha po formaci na základě jeho osobní zkušenosti s Bohem ho zavedla do kurzů křesťanství Cursillos, kde se stal katechistou. Po své hluboké existenciální krizi našel inspiraci v životě Charlese de Foucaulda. Tento francouzský katolický kněz, asketa, svatopisec a cestovatel je známý svým zasvěcením života v poušti a misích, prací mezi tuarežskými Araby v severní Africe. Spoluzakladatelkou NKS byla misionářská sestra Carmen Hernándezová. Cítila se oslovená společenstvím v Palomeras, když viděla jak upřímně a oddaně se tito lidé modlí a poslouchají evangelium. Křesťanské společenství vzniklo za přítomnosti arcibiskupa Mons. Casimiro Morcilla, který požehnal tomuto dílu.¹

Myšlenka začít křesťanskou iniciací ve farnostech se vyvinula v prostředí romských ghett, lidí trpících chudobou, žijících v chudých čtvrtích Palomeras Altas v krutých a sociálně zaostalých životních podmínkách. Kikovi, narozenému v blahobytu městské rodiny, nebyli tito lidé lhostejní. Cítil se nehodný říkat ubohému, bývalé prostitutce, tulákovi a zneužívanému, jak mají žít. Vždyť jakým tajemstvím je život každého člověka v utrpení. V tomto prostředí se setkal s Carmen. Úsilí Kika vzbudit zájem o Krista ve farnostech bylo zápasem. Nebylo vždy možné zakládat malá společenství. Tak pobýval s chudými v modlitbě a v kontemplaci a čekal, kam ho Duch svatý povede. Zavedl ho do Říma mezi mládež, která chtěla znát názor na kytarové mše a zajímala se o jeho životní zkušenosti. Čekala je odpověď: Církev se neobnoví kytarami. Kiko jim zvěstoval evangelium, ohlásil paschátní tajemství a křesťanskou iniciací. Připravil katechezi i pro manželské páry a všichni byli velmi překvapeni. Tak ve farnosti svatých kanadských mučedníků vytvořil první společenství. Takto osobně otevírá duchovní cestu ve Florencii, v Portugalsku a v dalších čtyřech římských farnostech: ve farnosti Narození Páně, ve farnosti sv. Alojze Gonzagu, ve čtvrti Parioli a ve farnosti sv.

---

¹ Argüello, Kiko. Kerygma. V barakoch s chudobnými. Trnava: Dobrá kniha 2013. ISBN 978-80-7141-807-8. 133 s.

Františky Cabriniové. Další společenství zakládají už katechisté z těchto farností. Společenství se šíří. Neokatechumenátní Cesta je přítomna asi ve 108 zemích na pěti kontinentech ve 20 000 společenstvích, 6 000 farnostech a 800 diecézích.²

1.2. Katechumenát ve 2. a 3. století

Katechumenát je příprava ke křtu. Když se v prvotní církvi někdo chtěl stát křesťanem, musel projít postupnou cestou formace ke křesťanství, tzv. katechumenátem. V apoštolském období ještě neexistuje katechumenát pod tímto názvem, ale probíhá přirozené zasvěcení věřícího do jednotlivých tajemství křesťanské víry, jehož základem je zvěstování spásy. Praktickým příkladem katecheticko-morálního poučení pro ty, kteří se připravují na křest je *Nauka o dvou cestách*-cestě života a smrti v díle Učení Pána hlásaná apoštoly Didaché.³ Tento dokument, který byl pravděpodobně sepsán kolem roku 70 se zabývá ranými praktikami křesťanů a můžeme ho chápat jako první soubor katechezí určených k přípravě na křest. Křest a Eucharistie jsou zde těsně propojené a navzájem doplňující se liturgické události. Samotný křest je zároveň nezbytnou podmínkou pro slavení eucharistie.⁴

Oficiální název katechumen a katechumenát je zaveden až ve 3. století. Přibližuje nám nejlépe uspořádanou a živou formu formování dospělých křesťanů známou ze svědectví Hipolyta Římského pod názvem Apoštolská tradice. Když se v prvotní církvi uprostřed pohanství někdo chtěl stát křesťanem, musel projít itinerářem křesťanské formace - katechumenátem. Toto slovo je odvozeno od řeckého slova "katecheo", což znamená být rozezvučen tím, co bylo uslyšeno.⁵

Křesťanství se potom stále více organizovalo a ve středověku se tato formace vlivem masivního přísunu katolíků ztratila. Kerygma-zvěstování spásy, jakožto výzva k víře,

---

² <https://www.pastorace.cz/tematicke-texty/neokatechumenat> [online] [cit. 2024-02-14].

³ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Teologická fakulta Katedra církevních dějin Bakalářská práce NEOKATECHUMENÁTNÍ CESTA JAKO PERSPEKTIVA NOVÉ EVANGELIZACE Vedoucí práce: ThDr. Vlastimil Kročil, Ph.D. Autor práce: Alena Bernardová Studijní obor: B 7505 Pedagogika volného času, kombinovaná Ročník: 3. ročník 2012, str. 9.

⁴ Kyselica, J. *Obnova farností cez neokatechumenát*. Trnava: Dobrá kniha 1998, s. 35.

⁵ <https://www.farnostveseli.cz/clanky/aktivity-farnosti/neokatechumenatnicesta/neokatechumenat.html>

kteřá v sobě obsahuje morální rozhodnutí, již neexistuje a mění se ve školskou nauku. Morálka se stává soukromou záležitostí. Liturgie je jednotná pro všechny. Na ztrátu křesťanských hodnot v moderním pohanství, desacralizaci, vlažnost církve a na společenské změny v 19. a 20. století zejména na sekularismus reaguje Druhý vatikánský koncil, který obnovil katechumenát jako proces iniciace po etapách tak jak se dělo v dobách rané církve.⁶ Tato podoba obnoveného katechumenátu je zaznamenána v původní latinské verzi *Ordo initiationis christianae adultorum* z r. 1972 a v jejím českém překladu *Uvedení do křesťanského života*, jež je vyústěním církevních dokumentů, které budou zmíněny v další kapitole.

1.3. Katechumenát v církevních dokumentech

Po Druhém vatikánském koncilu byly uskutečněny kroky směřující k obnově katechumenátu, které byly reflektovány v koncilních dokumentech. Článek 64 posvátné konstituce *Sacrosanctum Concilium* doporučuje, aby proces katechumenátu nebyl pouze pasivní výukou dogmat a katechismu. „Ať je obnoven katechumenát dospělých, rozčleněný na několik stupňů, a zaveden podle úsudku místního ordináře. Tím se má doba katechumenátu, určená k přiměřené výuce, posvětit posvátnými obřady, které by se konaly postupně v určitém časovém odstupu.“ Dekret o misijní činnosti církve *Ad Gentes* prohlubuje tuto myšlenku, aby byl katechumenát spíše intenzivním zaváděním jednotlivců do života víry, liturgie a lásky k Bohu a jeho lidu. *Lumen Gentium*, dokument o církvi, zdůrazňuje, že církev by měla být všeobecnou prostřednicí spásy pro celý svět. Tento úmysl je ještě předtím rozvinut v dekretu *Ad Gentes*, který naléhá na všechny věřící, aby pokračovali v misijní práci apoštolů a přijali jejich úlohu jako sobě vlastní.⁷

---

⁶ KYSELICA, J. *Obnova farnosti cez neokatechumenát*. Trnava: Dobrá kniha 1998, s. 41.

⁷ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Teologická fakulta Katedra církevních dějin
Bakalářská práce NEOKATECHUMENÁTNÍ CESTA JAKO PERSPEKTIVA NOVÉ EVANGELIZACE
Vedoucí práce: ThDr. Vlastimil Kročil, Ph.D. Autor práce: Alena Bernardová
Studijní obor: B 7505 Pedagogika volného času, kombinovaná Ročník: 3. ročník 2012, s. 11-12

1.4. Schvalovací dokumenty Neokatechumenátní Cesty

Uznávací proces trval 15 let pod vedením Kongregace pro nauku víry a Kongregace pro bohoslužbu a svátosti. Statut Neokatechumenátní Cesty byl schválen 11. května 2008 prezidentem Papežské rady pro laiky kardinálem Stanislavem Rylkem. Třináct dílů katechetického direktoria bylo schváleno kongregací pro nauku víry 26. prosince 2010. Forma liturgického slavení obsaženého v katechetickém direktoriu byla definitivně schválena prezidentem papežské rady pro laiky kardinálem Stanislavem Rylkem 8. ledna 2012.⁸

2. Charakteristika Neokatechumenátní Cesty

Neokatechumenát je katechumenát po křtu, je cestou křesťanské formace pro dnešního člověka, je cestou obrácení. Nejde o návrat ke katechumenátu jako formálnímu zřízení pro získávání nových členů církve, tedy proselytismus, ale jde o to poskytnout podporu tam, kde nedochází k iniciaci skrze kulturu a společenské struktury skrze svědectví o Boží lásce, se kterou se neokatechumeni sami setkali. Být křesťanem neznamena jenom získat křest, ale projít určitým procesem formace a změnou smýšlení tzv. uvedením do křesťanského života. Čtvrtá kapitola knihy Uvedení do křesťanského života se zaměřuje na ty, kteří byli pokřtěni, ale nebyli dostatečně vzděláni v křesťanské víře, nepřijali eucharistii, nebyli biřmováni a nejsou v plné jednotě s katolickou církví, pro ty, kteří touží po prohloubení a dozrání své víry. Tuto skupinu následně srovnává s metodou iniciace těch, kteří aktivně hledají křest a přicházejí s žádostí o přijetí do církve. Cesta duchovního růstu je u obou skupin podobná.⁹ NKS je určeno oběma skupinám adresátů. Ve fázích duchovního itineráře mohou v cestě započaté křtem pokračovat uváděním do významu tajemství přijatých o Velikonocích. NKS je tak nástrojem ke

---

⁸ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Teologická fakulta Katedra církevních dějin
Bakalářská práce NEOKATECHUMENÁTNÍ CESTA JAKO PERSPEKTIVA NOVÉ EVANGELIZACE
Vedoucí práce: ThDr. Vlastimil Kročil, Ph.D. Autor práce: Alena Bernardová
Studijní obor: B 7505 Pedagogika volného času, kombinovaná Ročník: 3. ročník
2012, s. 20

⁹ Uvedení do křesťanského života. Katolický týdeník, Praha, 2018, 213 s. ISBN 978-80-86615-55-4 s. 163.

službě biskupům, aby se realizoval proces stálé výchovy ve víře požadovaný Církví. Povahu duchovní cesty formuloval Jan Pavel II. v listě *Ogniquavolta* 30. srpna r. 1990 slovy: „Uznávám *Neokatechumenátní Cestu jako itinerář katolické formace, jež je platná pro společnost a současnou dobu*“. Přeje si, aby bratři v episkopátu doceňovali toto dílo pro novou evangelizaci a spolu se svými kněžími mu napomáhali.¹⁰

Cesta spočívá v obnovení křesťanského života ve společenství, jak tomu bylo v prvních stoletích Církve. Jde o proces zrání ve víře, který probouzí člověka žít ze svého křtu, odolává sekularizaci a vede k hlubšímu chápání křesťanské víry. Je prožívána uvnitř farnosti v malých společenstvích. Jednotlivé etapy a struktura katechezí je založena na osobních duchovních zkušenostech zakladatelů Kika a Carmen, kteří jsou iniciátory. Společně s presbyterem Donem Mariem Pezzim z římského diecézního duchovenstva zároveň tvoří mezinárodní tým zodpovědný za Cestu. (Carmen zemřela r. 2016) Tým doplnila Španělka María Asención Romero. Cestu vede tým katechistů v jednotě s farářem v čele s národními katechisty.¹¹

Neokatechumenát se prezentuje jako období postupného dozrávání v rámci církve. Menší skupina, která působí v dané farnosti je inspirována vzorem Svaté Rodiny z Nazareta. Jako malý Ježíš roste v jejím lůně veden Josefem a Marií, tak chce skupinka zrát v podřízenosti Církve. Společenství žije v pokorné jednoduchosti a díkůvdání. Záměrem duchovní Cesty je poskytnout prostor a čas, aby se v něm Kristus stával viditelným, rostl a dovršil Otcovo poslání, misii trpícího služebníka. Neokatechumenátní cesta je přesvědčena, že přes tyto fáze růstu jednotlivce ve společenství se může i dnešní církev obnovit: odpovídat na výzvy dnešního světa a lépe mu sloužit.¹²

Článek farnosti Veselí nad Lužnicí ze dne 6.3. 2014 s názvem Ikona svaté rodiny, odkazuje na setkání rodin s Janem Pavlem II. v roce 1997. Obnova Církve začíná už v obnově rodiny. Porovnává postoj Panny Marie při radostném zvěstování s postojem církve, která by měla vyjadřovat poslušnost Papeži a odevzdávat se do Boží vůle. Dále

---

¹⁰ Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Podle italského originálu, 2002, s. 17

¹¹ <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27137>

¹² Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Podle italského originálu, 2002, s. 23.

upozorňuje, že problémy v dnešních rodinách nastávají, když se odkloníme od tohoto modelu křesťanské rodiny. Ikonu k této příležitosti namaloval iniciátor NKS Neokatechumenátní Cesty Kiko Argüello.¹³

Papež František ve své promluvě k Římské rotě na novoročním setkání vyjádřil svoji reflexi nad vztahem víry a manželství. Zde hovořil o potřebě „nového katechumenátu“ jako protiléku na stále větší počet neplatně uzavíraných svazků a poukázal na jeho nutnost při předmanželské přípravě. Životní postoje a slabá víra se promítá do života křesťanů a podmiňuje též manželský souhlas. Církev by měla předcházet vzrůstajícímu počtu neplatně slavených manželství nebo těm, které nenaplnují jeho podstatu a neponechávat je svému osudu.¹⁴

2.1. Rozvíjení vlastního křtu

Víra je nezbytná k udělení křtu. Člověk uvěří, následně je pokřtěn např. žalárník ve Filipech.¹⁵ Křest je klíčový pro účast na eucharistii. Přijetí iniciačních svátostí nemáme chápat jako poslední krok, ale jako začátek postupného objevování křesťanské víry.¹⁶ Neokatechumenátní Cesta pomáhá lidem různé duchovní zralosti pochopit smysl křtu a jeho účinky, jimiž jsou: odpuštění hříchů, milost synovství, očištění hříchů a dar Ducha svatého. Rozdíl mezi odpuštěním a očištěním je v tom, že očištění činí z člověka nové stvoření. Pokřtěný člověk napodobuje Krista v jeho utrpeních. Tomu odpovídá základní myšlenka teologie křtu: „Kristus byl skutečně ukřižován, skutečně zemřel a opravdu vstal z mrtvých. To vše je nám darováno, abychom, když jsme se stali účastni jeho utrpení, napodobením získali opravdu spásu.“¹⁷

---

¹³ <https://www.farnostveseli.cz/clanky/aktivity-farnosti/neokatechumenatni-cesta/ikona-svate-rodiny.html> [online][cit.2024-02-10]

¹⁴ <http://radiovaticana.cz/clanek.php?id=25092>. [online] [cit 2024-02-23]

¹⁵ Sk 16, 31-33.

¹⁶ <http://www.cestykatecheze.cz/casopis/2010-3/Mystagogie-dnes.html> [online] [cit.2024-03-08]

¹⁷ Refugium Velehrad-Roma s.r.o., Sv. Cyril Jeruzalémský. Mystagoógičké katechese. Velehrad 1997, 78 s. ISBN 80-86045-09-9 str. 19

2.1.1. Biblické základy společenství

Neokatechumenát plní úlohu reevangelizace v Církvi ohlašováním kérygmatu. Jeho obsahem je spása člověka skrze Ježíše Krista, který vzal na sebe na kříž náš hřích a smrt, vzal je s sebou do hrobu a vstal z mrtvých. Církev je společenství lidí, které bylo spaseno Ježíšem Kristem, a které od něho přijímá nový život Božích dětí. Boží záměr spásy byl přichystán už před stvořením světa. Započalo se v lidech jako byl Adam, Abraham, také Noe nebo Mojžíš. Ve starém zákoně lze biblické kořeny společenství nalézt všude, kde se Bůh zjevuje v dějinách, shromažďuje lid a vyzývá ho k jednotě. Jedním z příkladů je shromáždění Izraele pod vedením Mojžíše u hory Sinaj. Tam jim byl předán Zákon a byli označeni za Boží lid. Toto shromáždění odpovídá hebrejskému slovu *kahal*.¹⁸

2.1.2. Boží zjevení v ekonomii spásy

Ekonomii spásy chápeme jako postupné zjevování Boha člověku v určitém řádu v dějinách spásy, které vrcholí v Ježíši Kristu. V něm Bůh vrcholně komunikuje s člověkem a člověk s Bohem. Boží zjevení však pokračuje dál skrze Ducha svatého. Skutečnost zjevení je založena na osobním setkání apoštolů s Ježíšem Kristem a je třeba ho přijmout vírou.¹⁹

Bůh uzavírá s Izraelem svoji smlouvu a stává se vlastníkem svého lidu. Jejich domov je tam, kde je Bůh, v zaslíbené zemi. Sdílí s nimi svoji přítomnost a zjevuje se jim skrze proroky. Izrael má sloužit všem a Bůh chce skrze ně spasit všechny lid. Avšak vazby lidu s Bohem jsou zpřetrhány, nepodařilo se sjednotit lid pro jejich zatvrzelost a hřích, ten způsobí rozklad celého rodu Izraele. A tak přichází s mnohem hlubší záchranou v Ježíši Kristu, který je zároveň plností zjevení Boha člověku. Skrze jeho smrt a vzkříšení otevírá cestu ke spásě prostřednictvím křtu každému člověku a uvádí

---

¹⁸ LEÓN-DUFOUR, Xavier. Ed. Slovník biblické teologie. Vyd.2. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1127-7. s. 51.

¹⁹https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651118_dei-verbum_cs.html [online] [2024-04-08]

ho do nové kvality vztahu s Bohem. Lidé tak tvoří univerzální společenství spásy-Církev, která věří v Krista a přijímá ho jako svého Pána (KKC čl. 751).²⁰

2.1.3. Misijní odkaz církve ve Skutcích apoštolů

Duch svatý posvětil církev jako nový Boží lid a zahájil její misijní šíření.²¹ Skutky apoštolů vyprávějí o tom, jak život, smrt a vzkříšení Ježíše stále ovlivňují svět. Když při Letnicích Duch svatý přišel, Petr tehdy promluvil o Ježíši jako o Pánu a Mesiáši: „Obráťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého. Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.“²² Lukášův spis Skutků apoštolů dokládá události šíření kázání a růstu víry. Nechce je historicky dokazovat, ale zdůraznit, jak mocně působí Ježíš Kristus skrze Ducha svatého ve svých učednících. Ti se pak obracejí k lidem kolem sebe, aby sdíleli evangelium. Jako Ježíšovi svědkové vědí, že jsou povoláni shromáždit eschatologický Boží lid a vykonávat v církvi spásnou službu.²³

Tak církev rostla a díky tomuto zdroji mohou i lidé dnešní doby slyšet o Ježíšovi. Jako jeho poslal Otec, aby ti, kteří uvidí jeho svědky, mohli také říkat: „Viděli jsme Pána!“²⁴ Aby se prostřednictvím Kristových učedníků i druzí mohli dotknout jeho oslavených ran, a aby prostřednictvím svědectví Kristových učedníků i další slyšeli jeho výzvu „Nebud' nevěřící, ale věřící!“²⁵ Tak mohou být blahoslaveni ti, kdo neviděli „historického“ Ježíše, ale uvěřili, protože se setkali s živým Kristem prostřednictvím těch, které on poslal.²⁶

---

²⁰ Katechismus katolické církve. Karmelitánské nakladatelství. Kostelní Vydří, 2001. s. 201. ISBN 80-7192-488-1

²¹ <https://www.pastorace.cz/tematicke-texty/vyznam-a-historie-letnic> [online] [2024-04-08]

²² Sk 2,38-40

²³ MÜLLER, Gerhard Ludwig, Dogmatika pro studium i pastorači, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří 2010, ISBN 970-80-7195-259-6

²⁴ Jan 20,25

²⁵ Jan 20,27

²⁶ ze soukromých poznámek P. Augustina Slaninky

2.1.4. Realizace misí v Janově evangeliu

Společenství se touží stát svátostí misijní církve uvnitř farnosti, kde se realizuje láska v rozměru kříže a jednota. Tyto znaky víry, které volají pohany k obrácení najdeme i v Janově evangeliu: „*Milujte se navzájem: jak já jsem miloval vás, tak se navzájem milujte vy. Podle toho poznají, že jste moji učedníci.*“²⁷ „*Otče, já v nich a ty ve mně. Tak ať oni jsou v dokonalé jednotě, aby svět poznal, že ty jsi mě poslal.*“²⁸

3. Struktura neokatechumenátního itineráře

Fáze neokatechumenátu jsou sestaveny z počátečních katechezí a z neokatechumenátního itineráře, který podpírají vždy tři hlavní prvky: Boží Slovo, liturgie a společenství. Itinerář je inspirován třemi fázemi uvedení do křesťanského života. Tyto fáze jsou předkatechumenát, katechumenát a vyvolení, a ty jsou rozděleny do etap, mezi kterými jsou vymezeny přechody. Tyto přechody jsou charakterizovány odpovídajícími liturgickými slaveními.²⁹

3.1. Forma evangelizace v kerygmatické fázi

Když si kněz ve farnosti přeje začít Cestu, naváže kontakt s farností, ve které už existují NKS. Cesta je mu představena, a když ji přijme, jsou mu posláni katechisté, kteří pozvou věřící i nevěřící na ohlašování křesťanské víry. Katechisty itineranty pověřuje mezinárodní Tým zodpovědný za Cestu, jsou schválení vedoucími katechisty a farářem ze svého společenství a jejich schopnost je ověřována. Spolu s presbyterem a zodpovědnými tvoří tým katechistů. Tvoří ho vždy kněz, který je ručitelem pravověrnosti a ekleziality ohlašování, dále jeden nebo dva manželské páry a jeden mladý člověk. Ti potom evangelizují a vedou nová společenství ve vlastní nebo vzdálené

---

²⁷ Jan 13,34-35

²⁸ Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Podle italského originálu, 2002, s. 84

²⁹ Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Podle italského originálu, 2002, s. 23

farnosti či diecézi, ale pravidelně se ke svému společenství vracení. Ve spojení s místním farářem vedou neokatechumenát.³⁰ Opakuje se to, co dělali apoštolové proměnění Duchem svatým po letnicích, když navštěvovali synagogy v malých skupinách: hlásali dobrou zprávu a volali lidi k obrácení. Bylo to mocné ohlašování, které stavělo lidi tváří v tvář faktu a události, že Ježíš Kristus je Pán a jen v něm máme spásu. Zemřel za naše hříchy a byl vzkříšen pro naše ospravedlnění, vstoupil na nebesa a přimlouvá se za nás, abychom mohli dostat Ducha svatého, věčný život. Této první fázi říkáme kerygmatická. V ní se odkrývá a prožívá trojnožka, na které je založen celý průběh neokatechumenátu: Slovo – Liturgie – Společenství. Kerygmatická fáze končí třídním setkáním, tzv. konvivencí, kde se vytvoří společenství, jež začíná novou Cestu. Její etapy jsou: předkatechumenát, katechumenát, vyvolení.³¹

3.2. Předkatechumenát

Úvodní katecheze přednáší v místní farnosti tým katechistů itinerantů. V první fázi a první etapě předkatechumenátu po křtu, probíhají katecheze v Neokatechumenátním společenství systematickým vzděláváním. Skupinka studuje Bibli a hlouběji zkoumá křesťanskou víru. Při liturgii jedenkrát týdně rozjímá na jednoduchá daná témata např.: Voda, Život, Radost, Dům, Jméno atd. Kněz zůstává ve středu společenství. Předkatechumenát trvá dva roky. Člověk se učí kráčet v pokore se svým Bohem. Druhá etapa je podobně dlouhá s tím rozdílem, že neokatechumeni prokazují upřímnost sobě i druhým následovat Ježíše Krista a vůli sloužit Bohu. Liturgii slaví např. na téma Abraham, Exodus, Poušť, Adam, Eva, Kain, Abel. Tato etapa je označována jako Přejít do katechumenátu. Je ohraničena prvním skrutiem. Pokud neokatechumen úspěšně kráčí po cestě duchovního boje, kde poznal, že člověk je jen otrokem povrchních věcí a lákadel jako jsou peníze, kariéra, různé city nebo idoly vlastního života a uzná, že jenom Bůh je Pán, chápe, že jenom Ježíš Kristus přemohl všechny demony a sebral jim veškerou moc svým zmrtvýchvstáním, může vstoupit do

---

³⁰ KYSELICA, Jozef. *Obnova farnosti cez neokatechumenát*. Dobrá kniha, Trnava, 1998, 229 s. ISBN 80-7141-036-5. s. 83

³¹ <https://www.pastorace.cz/tematicke-texty/neokatechumenat>.

druhé fáze, etapy pokřtěného katechumenátu. Tato fáze začíná konvivencí Shema. Není jednoduché odpoutat se a udělat tento rozhodný krok křesťanského obrácení, proto kandidát může vyčkat nebo se vrátit do předchozí skupinky kráčející předchozími etapami. Hlavními znaky této duchovní cesty jsou pravdivost tohoto zřeknutí, apoštolský impuls a radost v křehkosti, která se spoléhá na Boha.³²

Byly poskytnuty anonymní dotazníky členům NKS. Jeden je od tradičně věřící důchodkyně (1), druhý od konvertitky (2). Otázka zněla: Co se Vás konkrétně dotklo při počátečních katechezích? Co Vás oslovilo? Odpovědi uvádím níže.

(1) „Věta, která se mě dotkla byla: „Už nejste mí služebníci, ale přátelé.“ Je to už osmnáct roků a já dojíždím do společenství do Jemnice pravidelně.“

(2) „Neoslovilo mne to, spíše pobouřilo. „S námi je Ježíš.“ Až při třetích katechezích jsem pocítila touhu „být při tom.“

3.3. Katechumenát

Období katechumenátu trvá asi tři roky a je rozdělené na více úseků, kdy každý z nich je zakončen exorcismy. Významnou součástí života v neokatechumenátu je propojení reality s duchovním životem. Charakterizuje ji jednoduchost ve vztahu k Bohu a k druhým. Církev v této fázi katechumenům odevzdává Vyznání víry, modlitbu Otče náš, Boží přikázání a svátosti. Tím se katechumenovi přijde na pomoc v boji proti pokušením démona. Potom co si je katechumen osvojí, vrací se zpět. Přijaté Krédo, které prostudují pomáhá neokatechumenům k předávání pravd víry ohlašováním po domech v rodinách ve farnosti, čímž naplňují misijní poslání. Před Vánocemi, v období postu a před Velikonocemi neokatechumeni skutečně napodobují Krista ohlašováním evangelia v rodinách nebo na ulicích.³³ Když se znovuzrozením stali

---

³² Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Podle italského originálu, 2002, s. 35

³³ Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Definitivní schválení 11. května 2008. Slavnost Seslání Ducha svatého. Praha 2009 s.43

Božími dětmi, mají závazek vyznávat před lidmi víru, kterou dostali od Boha prostřednictvím církve.³⁴ Touto zkušeností si osvojují apoštolské postoje.

Vyznání víry potom vrcholí odevzdáním v postní době, kdy veřejně před farním společenstvím vyznávají Krédo. Odevzdávají se modlitby žalmů a liturgie hodin. Tato etapa se nazývá *Uvedení do modlitby žalmů*. V domácím rozjímání potom zkoumají, jak se jednotlivé žalmy vztahují na Ježíše Krista a konfrontují s ním svůj život, což přivádí člověka k intimnímu vztahu s Bohem. Používají k tomu Jeruzalémskou Bibli. Od té chvíle se denně před prací modlí ranní chvály. V této etapě se mohou katechumeni účastnit ve farnosti příprav dětí na křest, připravovat rodiče na křest malých dětí nebo snoubence na svátost manželství. Díky těmto aktivitám potom individuálně mohou poznávat a rozvíjet svá charismata a služby, ke kterým jsou povoláni. V kterékoliv fázi Cesty se nedělní liturgie účastní i děti, kterým rodiče jednoduchým způsobem odevzdávají víru. Tomuto způsobu předávání jsem sama byla svědkem ve společenství v Českých Budějovicích. Zaujala mne opravdovost, důstojnost a hluboká úcta s jakou rodiče předávali víru. Potom každé z dětí mělo říci něco o Pánu Ježíši.³⁵

3.4. Vyvolení

Fází vyvolení se Neokatechumenát uzavírá. Koná se vždy v liturgii, ve které kandidáti zapisují svoje jména do Knihy života. Je to období osvícení, kdy neokatechumeni kráčí životem ve chvále, která je naplněna světlem víry. To zahrnuje schopnost rozlišovat a plnit Boží vůli v dějinách a přeměnit vlastní život na liturgii svatosti. Vyvolení studují a slaví jednotlivé pasáže z horského kázání. Skutky dokazují následování Ježíše Krista a slavnostně obnovují křestní sliby během Paschální vigilie. V roce 1983 při Paschální vigilii vedené Svatým Otcem Janem Pavlem II. v Římě v chrámu sv. Petra zakončovalo Cestu první společenství. Vydalo toto svědectví: „Naši slepotu a potřebu vyprosit si víru; naše modly, které nám nepřinášejí spásu, ale zotročují nás; Boha jako Jediného; potřebu modlitby; kerygma jako život pro svět; vztah k Bohu

---

³⁴ www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii-const_19641121_lumen-gentium_cs.html [online] [cit.2023-03-08]

³⁵ Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Definitivní schválení 11. května 2008. Slavnost Seslání Ducha svatého. Praha 2009. s. 45

jako k Otci a odpouštění nepřátelům jako záruku toho, že Duch v nás žije; Jahveho Sluhu jako jedinou pravdu, která převyšuje každou lidskou logiku a očekávání.“³⁶

4. Vize-představa společenství jako Cesty Neokatechumenátu

Neokatechumenátní Cesta je cestou ke zralé víře. Nejsou důležité fáze, etapy a přechody, ale Cesta samotná. Každý člověk je jedinečnou osobností a potřebuje mít dostatek času k dospělé víře. Kdyby se zaměřil na trvání a okolnosti všech stádií, mohl by ho toto poznávání odradit. Zvláště na počátku Cesty je silou člověka Boží milost jejíž síla se projevuje ve slabosti.³⁷

Otázka co je nebo bylo obtížné v NKS překonat zahrnovala odpověď jedné z respondentek:

(2) „Spíše jsem rezignovala na neokatechumenátní „kariéru“. Bylo a je pro mne těžší určitá hierarchie (zodpovědní, katechisté a ti ostatní).“

V Neokatechumenátu je člověk jako plod v mateřském lůně Církve. Svůj čas věnuje pozvolnému růstu: „Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se.“ (Sk 2,42) Opírá se o již zmíněnou trojnožku: **Boží Slovo, Liturgii, Společenství**, a to na všech úrovních fází, etap a přechodů. Všechna společenství slaví jednou týdně liturgii Božího Slova na úrovni fáze Cesty dané skupinky.

4.1. Slovo

Neokatechumenát vznikl jako odpověď na poselství Ježíše Krista, který zemřel a vstal z mrtvých. Zaměřuje především na důležitost Božího slova. V Písmu je v lidských slovech vyjádřeno Slovo Boží. Je svědectvím a součástí Božího zjevení. Jednotlivé skupinky ho vybírají k liturgii, společně ho čtou a rozjímají. Používají také spisy církevních Otců, Katechismus katolické církve a díla duchovních autorů. Při těchto přípravách je přítomný presbyter, pokud je to možné. Vnímání Božího slova není pouze

---

³⁶ KYSELICA, J. *Obnova farnosti cez neokatechumenát*. Trnava: Dobrá kniha, 1998, s. 94.

³⁷ 2.Kor 12,9

intelektuální, ale modlitební. Žít Božím Slovem znamená nechat se vést Kristem. Boží Slovo je zároveň činem, mocnou silou, živoucím poslem, který zasahuje celou osobu. Bůh se osobně stará o úspěch svého slova, takže vždy dosáhne svých cílů, ať už jde o historické události, dění ve vesmíru nebo spásu.³⁸ Skupinka následně vybírá texty a písně k liturgii. Základem pro homilii jsou čtyři čtení. První čtení bývá z Tóry nebo historických knih Starého zákona, druhé z knih prorockých nebo knih naučných, třetí z apoštolských listů a čtvrté z Evangelii. Čtení se řídí tématy stanovenými pro jednotlivé etapy Neokatechumenátní Cesty. Texty a písně pro slavení liturgie slova jsou vybírány střídavě, vždy určenou skupinkou společenství.³⁹

4.2. Liturgie

Paschátní vigílie je pramenem života křesťanů, neboť v ní obnovují své svědectví křtu, který je základem víry. Tato slavnostní událost se promítá do všech nedělí liturgického roku a je pro společenství neokatechumenátu vrcholem všech liturgií. Zde se setkávají s Kristem v jeho vítězném zmrtvýchvstání. Kerygmatické hlásání a prožívání Slova zdůrazňuje právě toto paschátní mysterium Ježíše Krista, a slavení velikonoční vigílie je odpovědí na toto poselství ve společenství věřících. Na tuto slavnost bývají pozvaní i věřící, kteří nenavštěvují NKS.⁴⁰ Křest díky Eucharistii získává podobu cesty. Její prožívání v paschátní vigílii provází křesťana celým liturgickým rokem a stává se rytmem života pro neokatechumena. Eucharistie završuje křesťanskou iniciaci.

Při jejím slavení v malých skupinkách se používají všechny texty Římského misálu Pavla VI. Bylo zavedeno několik drobných úprav symbolicko-sakramentálního charakteru korespondující však s první kapitolou *Sacrosanctum concilium*. Jedná se o

---

³⁸ LEÓN-DUFOUR, Xavier. Ed. Slovník biblické teologie. Vyd.2. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1127-7. str. 437

³⁹ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Teologická fakulta Katedra církevních dějin
Bakalářská práce NEOKATECHUMENÁTNÍ CESTA JAKO PERSPEKTIVA NOVÉ EVANGELIZACE Vedoucí práce: ThDr. Vlastimil Kročil, Ph.D. Autor práce: Alena Bernardová Studijní obor: B 7505 Pedagogika volného času, kombinovaná Ročník: 3. ročník 2012 s. 32

⁴⁰ KYSELICA, J. Obnova farnosti cez neokatechumenát. Trnava: Dobrá kniha 1998, s. 111

„*ozvěnu slova*“, kterou mohou vyslovit věřící, když je oslovilo některé ze čtení. Následuje vždy před homílií kněze. Slova těchto věřících jsou intimními prožitky s Bohem sdělené nahlas, která mohou pomoci prohloubit Boží Slovo ostatním věřícím. Druhou úpravou je *obřad pokoje*, který má místo po přímlovách. Pozdravení pokoje si věřící dávají křesťanským políbením na obě tváře. Když znak pokoje není bezprostředně před přijímáním, lépe tak vynikne nejdůležitější bod liturgie, kterým je *lámání chleba*. I zde se setkáme s částečnou úpravou. Kněz rozděljuje na zkřížené ruce věřícího a potom všichni najednou přijímají. Následuje přijímání proměněné Krve Páně z jednoho kalicha. Mezi tím shromáždění zpívá píseň díkůvzdání. Tyto znaky pomáhají účastníkům lépe porozumět a prožívat účast na Večeři Páně a Kristově oběti.⁴¹ Formu pozdravení pokoje a přijímání zmiňuje Cyril Jeruzalémský ve své páté mystagogické katechezi o Liturgii z r. 348.⁴² Kongregace pro Boží kult a disciplínu svátostí 24. prosince 1988 uvádí: „Kongregace dovoluje, aby v rámci přizpůsobení uvedených v *Actio pastoralis* č. 6 - 11 skupiny zmíněné Cesty mohly přijímat svaté přijímání pod oběma způsoby, vždy s nekvašeným chlebem, a mohly přesunout, ad experimentum obřad pozdravení pokoje za prosby věřících.“⁴³ Během liturgie zaznívají neokatechumenátní písně, které svým textem vždy odpovídají příslušnému liturgickému slavení a jsou umocněny rytmem hudby. Typickými hudebními nástroji bývá španělská kytara, housle, bubínky.

4.3. Společenství

Třetím pilířem Neokatechumenátní Cesty je společenství. Nevzniklo náhodně, ale utvořilo se z ohlašování Kerygmatu. Tvoří ho lidé různého postavení muži, ženy, bohatí, chudí, slaboduší, kněží i řeholní osoby, ti, kteří touží jít po cestě duchovního života a chtějí se obrátit. Středem společenství je Ježíš Kristus. Neokatechumeni v něm žijí jako bratři v opravdové jednotě, víře a lásce, slaví Eucharistii a jsou v jednotě

---

⁴¹ KYSELICA, J. *Obnova farnosti cez neokatechumenát*. Trnava: Dobrá kniha 1998, s. 111-112

⁴² Refugium Velehrad-Roma s.r.o., Sv. Cyril Jeruzalémský. *Mystagoogické katechese*. Velehrad 1997, 78 s. ISBN 80-86045-09-9 str. 25-26.

⁴³ Neokatechumenátní centrum Řím. *Neokatechumenátní Cesta Statut. Definitivní schválení* 11. května 2008. *Slavnost Seslání Ducha svatého*. Praha 2009, s. 34

s biskupem a místním knězem. Toto sepjetí s Pánem a s bratry uvnitř církve označujeme řeckým pojmem *koinonia*, latinsky *communio*. Láska v rozměru kříže a jednota ve společenství pojí život s vírou, a proto jsou tyto znaky přitažlivé i pro nevěřící. Moc zmrtvýchvstalého Pána ruší všechny bariéry. Stávají se rodinou víry a zakoušejí, že komunio je dílem Ducha svatého.⁴⁴ Aby se církev šířila, udílí jí Duch svatý charizmata. Ve společenství je neokatechumeni znovuobjevují. Charizmatem je člověk veden, aby překračoval sám sebe.⁴⁵ Jeho význam netvoří jenom vlastní profil člověka, ale spočívá ve schopnosti nabídnout ho i ke službě celku.⁴⁶

Duchovní společenství v přítomné farnosti nese ovoce misijního poslání církve. Je viditelným Tělem Ježíše Krista vzkříšeného a solí, světlem a kvasem světa.⁴⁷ Tak člověk poznává svoji úlohu ke službě Církve, kterou je: presbyter, diákon, zodpovědní, katechisté místní i itineranti, kantoři, lektoři, ostiáři, vdovy, panny, manželé atd. Stejně jako tehdy obdržela první církev dary Ducha svatého pro šíření víry, i Neokatechumenátní cesta umožňuje členům kteří jsou této službě otevření, plnit evangelizační službu církve.⁴⁸

Formace ke kněžství je také jedním z plodů NKS. Rozhovor jsem vedla s bývalým spirituálem českobudějovického semináře Redemptoris mater otcem **LP⁴⁹**, který nás provedl jeho prostory. Je zde přítomno 7 seminaristů. Otec sám kráčí po Cestě již od svých mladých let, kdy hledal výzvu pro svůj život až ve společenství dostal odpověď na konkrétní otázky. Zde jsem také hovořila s paní S., která mi sdělila, co ji, matku šesti dětí, přesvědčilo, žít v NKS: „Byla jsem tehdy vlažná křesťanka, která sice chodila do kostela, ale vnitřně jsem víru neprožívala. Až ze svědectví bratří a sester, kteří měli podobné problémy, které i mně tehdy v životě nastaly, jsem se obrátila. Přesvědčilo mě konkrétně to, že Bůh miluje hříšníka. Zachránilo mi to manželství, zachraňuje mi to moje děti.“

---

⁴⁴ KYSELICA, Jozef. *Obnova farnosti cez neokatechumenát*. Dobrá kniha, Trnava, 1998, 229 s. ISBN 80-7141-036-5. s.115-118.

⁴⁵ www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii-const_19641121_lumen-gentium_cs.html [online] [cit.2023-03-08]

⁴⁶ Z rozhovoru s o. Brychtou

⁴⁷ Neokatechumenátní centrum Řím. *Neokatechumenátní Cesta Statut*. Podle italského originálu, 2002, s. 32-33.

⁴⁸ Sk 1,8

⁴⁹ neudělil souhlas s uvedením jména

Pojem katechista

Vysvětlení pojmu katechista je v Katechismu katolické církve prázdné a nenaplněné. Čeští biskupové vydali směrnice pro katechisty se začátkem platnosti od 1.1.2024 na dobu pěti let, kde slovo katechista nabývá svého významu. Směrnice České biskupské konference o službě katechisty.⁵⁰

5. Význam Neokatechumenátního společenství v kontextu České republiky

Naše ateistická a morálně rozložená společnost, ale tajně doufající v duchovní opravdovost, by mohla být Neokatechumenátním společenstvím oslovena. Svůj pohled na význam společenství v České republice poskytl Mons. Mgr. Josef Brychta z farnosti Jemnice: *„Pokud se někdo specializuje na určitou věc a používá ji ve prospěch všech, je to smysluplné. Když to dělá radost jemu samotnému, může to být prospěšné pro celou rodinu, jeho pracovní začlenění nebo farnost. Společenství a hnutí by měly zkvalitňovat život jednotlivce a komunitu, ať je to hnutí Fokoláre, Schönstattské hnutí, charismatická obnova atd. Tak funguje i neokatechumenát, který posiluje osobní život člověka a jeho schopnost žít v komunitě s druhými. Když má člověk nějaké pozitivní dovednosti, může je sdílet s ostatními, což může být prospěšné pro všechny. Každá lidská kvalita nebo profese vyžaduje duchovní náboj. Bez duchovního náboje je člověk uvězněn v hmotném světě. Kristus přišel, aby z nás tíhu balvanu světa sňal. Cílem je objevit svobodu v Kristu, kterou Ježíš přišel dát všem.“* (Osobní rozhovor s P.Brychtou)

V listu Jana Pavla II. adresovaného k příležitosti setkání evropských biskupů shromážděných ve Vídni (14.-17. dubna 1993) se píše: *„Tato cesta se jeví zvláště vhodná pro odkřesťanštěné oblasti, na nezbytné „reimplantatio Ecclesiae“, která přivádí člověka v jeho morálním chování k poslušnosti zjevené pravdě a znovu buduje ty samé sociální vztahy, zničené z chybějícího poznání Boha a jeho lásky.“*⁵¹

---

⁵⁰ https://cbk.cirkev.cz/public/media/files/47/source/orig/46872_231205-acta-2023-web-final.pdf s.109.

⁵¹ List Jana Pavla II. k setkání evropských biskupů shromážděných ve Vídni. 14.-17. dubna 1993. Zdroj: soukromý archiv P. Brychty – příloha č.1.

V této kapitole jsou opět zpracovány odpovědi z anonymního dotazníku od členek neokatechumenátu a odpověď z rozhovoru s presbyterem NKS Jemnice. Otázka zněla: Jaký je Váš pohled na NKS v rámci katolické církve a české společnosti? Odpovědi obou respondentek jsou uvedeny níže:

- 1) „Neumím si život bez neokatechumenátu představit. Společenství je moje druhá rodina. Mohu sdělit radost i smutek svým bratřím a sestrám. Tam čerpám povzbuzení i útěchu. Bylo to hlavně v těžké nemoci mého manžela. Díky neokatechumenátu jsem se přestala Boha bát a vím, že mě miluje.“
- 2) „Přínosem neokatechumenátu v katolické církvi a české společnosti je vztah k Božímu slovu a jeho aplikace do osobního života. Dále růst důvěry v Boží vedení skrze společenství složeného z rozmanitých lidí věku a povolání. Pokud se nebude Neokatechumenátní Cesta prezentovat jako jediný vlastník Pravdy, bude uznávat i cestu jiných spiritualit jako Bohem požehnanou, bude mít místo „na slunci“ a bude přitahovat. To se jí, myslím, zatím úplně nedaří.“

Odpověď presbytera NKS z Jemnice: „Neokatechumenát nepředstavuje žádný závazek či omezení pro jednotlivce, je však univerzální formací pro všechny možné spirituality. Formuje k rozvíjení křtu a to je zásadní pro jakoukoli další účast na životě církve.“

5.1. Příchod Neokatechumenátního společenství do České republiky

Historie Cesty v Československé republice

- V roce 1976 se zmiňuje jméno Alfred Cholewiński z Polské lidové republiky z vesnice Lefantovce. V srpnu 1978 byly dávány první katecheze. Cestu započaly dvě farnosti vedle sebe a žijí (tajně) dva roky. Zřejmě jde o farnosti Presel'any a Lefantovce. V roce 1981 mají první skrutinium a začínají dávat první vlastní katecheze ve Stupavě. Za dva roky poté dochází ke spojení dvou společenství v Lefantovicích. Ohlašuje se ve Vrbovém.
- Během předešlých let dochází k přerušení spojení s Polskou lidovou republikou. Nabízí se Německá demokratická republika.
- V roce 1984 jsou dávány katecheze v Bratislavě

- V roce 1985 katecheze v Trmicích (Ústí nad Labem)
- V roce 1986 se dávají katecheze ve Vrbovém, druhé v Bratislavě. Také se dávají katecheze v Predmiere
- Probíhají rekatecheze v Trmicích a to v prosinci 1986 až únor 1987
- V roce 1988 jsou katecheze v Tanvaldě, Jevíčku a Kútech (duben 1988) a třetí katecheze v Dol'anech
- Východ Slovenska se tu zatím nezmiňuje. Byl možná řešen samostatně nebo tam katecheze teprve započnou. Ale je pravda, že v říjnu 1989 je v Prešově první národní (celostátní) konvívence. Laco Proks říkal, že na ní byl a bylo mu 8 let.⁵²

5.2. Spiritualita Neokatechumenátu

Silným faktorem spirituality určující podobu NKS stejně tak jako podobu ostatních hnutí v církvi je osobní charisma zakladatele a kontext, ve kterém vzniká. Neokatechumenát, jako konkrétní duchovní cesta, se zaměřuje na katechismus a vzdělávání v duchovních záležitostech. Odlišuje se např. od hnutí fokoláre, které je sociálně orientovaným církevním shromážděním. Toto hnutí se zaměřuje na budování harmonických vztahů a provozuje sociální a charitativní činnosti, jehož spiritualitou je myšlenka jednoty a vzájemné lásky. Fokoláre je jedním z nejaktivnějších hnutí v oblasti mezináboženského dialogu. Nejvýznamějším reprezentantem, z hlediska počtu členů a geografického rozšíření, je hnutí Katolické charismatické obnovy (používám zkratku KCHO). V její spiritualitě je kladen důraz na osobní obrácení s projevy charismatických darů. Hnutí se transformovalo do menších komunit, jako je například Komunita Emmanuel, ekumenické hnutí Chemin Neuf a Komunita Blahoslavenství, která čerpá z prvku židovství. Na rozdíl od NKS, KCHO nemá jednotné vedení ani pevnou organizační strukturu, avšak sdílí s ním společné prvky ve svém kerygmatickém rozměru.⁵³

⁵² Příloha č. 2 – soukromý archiv (zápisky) P. Brychty

⁵³ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Teologická fakulta Katedra teologických věd
Disertační práce FENOMÉN NOVÝCH CÍRKEVNÍCH HNUTÍ A JEJICH POSTOJ V
OTÁZCE MEZINÁBOŽENSKÝCH VZTAHŮ Vedoucí práce: prof. Dr. Karel Skalický,
Th.D. Autor práce: Mgr. Petr Mucha Studijní obor: Teologie s. 148.

6. Kontroverzní aspekty a debaty v církevních kruzích

Kontroverzní témata jsou otázky bez jasného řešení, kde není možné jednoznačně potvrdit nebo vyvrátit argumenty, protože dostupná data podporují různé názory. Lidé často zůstávají pevně při svých přesvědčeních, i když se jim předloží protichůdná fakta, protože daná témata mají silný emocionální vliv a ten ovlivňuje jejich hodnocení. I přesto jsou kontroverzní témata často aktuální. Kontroverzní otázky nejsou jednoznačné a nenabízejí jednoduchá řešení. Jejich přínos spočívá v tom, že nás učí akceptovat různé názory a posilují vzájemné porozumění, což nás vede ke vzájemné toleranci a respektu.⁵⁴

Téma NKS ve farnostech může být kontroverzní otázkou nejen pro mnohé kněze, ale může vyvolávat různé diskuze ve společnosti. Když někdo kritizuje, měl by být otevřen k dialogu, aby se dobral správného pohledu. Jen skutečná jednota v církvi může předcházet jejímu rozdělení. Duch jednoty se projevuje osobitostí každého křesťana.

V období, kdy si členové společenství osvojují apoštolské postoje se s negativní zkušeností setkala konvertitka paní (2) z NKS, ve kterém žije již 22 let. Na otázku z anonymního dotazníku, co konkrétně vadí některým lidem z řad církve na neokatechumenátu, odpověděla: „S negativním postojem se setkávám stále. Konkrétně tyto znaky-evangelizaci na ulici – hodnotí společnost jako sektářské, dokonce násilné.“

Svoji perspektivu na toto téma poskytl Mons. Mgr. Josef Brychta z farnosti Jemnice: „*V prostředí, kde se prezentují různé názory, je klíčová snášlivost a láska k sobě navzájem. Snásejte se navzájem v lásce a odpouštějte si co kdo má proti druhému Kol 3,13. Je důležité, aby názory nebyly uvězněny v uniformitě, která by určovala, co je správné a co je špatné. Jako je rozkvetlá louka, která září různými barvami a vůněmi, máme se radovat z plurality a pestrosti. Člověk by se neměl podrobovat jednému nebo druhému. Každý má právo na svoji identitu a jedinečnost a zároveň bychom měli tolerovat ty, kteří mají odlišný pohled. Nikdo z nás nemusí vidět celou pravdu, a přesto má právo na svůj názor. Ať si každý zachová svou perspektivu.*“

---

⁵⁴ PETŘÍK, Jaroslav. Kontroverzní témata ve výuce. <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/19289/kontroverzni-temata-ve-vyuce.html> [online] [cit.2024-04-14]

Na základě rozhovoru lze přiblížit konkrétní kontroverzní téma, které se týká jedné ze specifik neokatechumenátu, kolem něhož vznikají debaty a je problémem pro mnohé. Týká se slavení nedělní mše svaté v kostele. Společenství vstupují do neděle eucharistií sobotní večerní liturgie a nedělní mše v kostele jako by se jich netýkaly. To však může být pohled jednostranný. Mons. Mgr. Josef Brychta k tomu uvádí:

„Obvykle je to tak, že naši standartní věřící zvládají obojí. Neděle je sváteční den. Nespěchá se, ale probuzení a snídane začíná v klidu a členové rodiny jsou si blízko. Potom probíhají v rodině ranní chvály z breviáře. Po každém žalmu se přidává píseň, která doplňuje a rozvíjí nedělní téma ze zásob písní neokatechumenátu. Následuje čtvrt hodiny ticha a rozjímá se nad biblickým textem dané neděle. Potom se chystá sváteční oběd. Když začíná neděle večerní vigílií, tak ti, kdo jsou dlouho na Cestě, přejdou právě do tohoto stylu. Spíše jde o předávání víry dětem. Kiko říká, že při ranních chválách, textech písma, žalmů, písních a meditaci biblického textu děti tuto atmosféru nasávají a lépe se zachytí v životě Církve, než když se během necelé hodiny pasivně účastní mše. Navíc písně někdy úplně nenavazují na biblické texty, modlitby a vstupní antifony. Účast dětí na mši svaté je pak méně účinná a neodnesou si tolik, jako když jsou vtaženi do děje a každý je nějak aktivní: ten má bubínek, ten klávesy, ten má kytaru, housle atd. Vážnost této situace je pro ně významná. Obzvlášť, když tatínek předsedá rodinné domácí liturgii.“

Posláním společenství ve farnosti je být součástí misijní činnosti Církve: šířit evangelium mezi těmi, kdo jsou daleko od víry a přitahovat další bratry k obrácení svým příkladem. Skutečností je, že neokatechumeni jsou vedeni k tomu, aby každý podle svého povolání spolupracoval v různých službách Církve. Níže jsou uvedeny odpovědi od dvou stejných respondentek zmiňovaných již v kapitole 4 a 5. Otázka zněla: Jak konkrétně Vy spolupracujete, abyste podpořil(a) sounáležitost s farností?

- 1) *„Pomáhám ve farnosti, jak je potřeba. Modlitbou, čtením Slova Božího, zastávám i funkci kostelníka.“*
- 2) *„Jsem aktivní: Učím náboženství, jsem členkou Modlitby matek, jsem v pastorační radě. Dlouhá léta se podílím na různých aktivitách farnosti. Např. hraji s kytarou neokatechumenátní písně na pohřbech i jiných neokatech. pobožnostech.“*

V rámci dotazování bylo osloveno 8 duchovních z římskokatolické církve z diecéze Hradec Králové: „Víte, co je Neokatechumenátní Cesta a zvažoval byste si ji pozvat do své farnosti k podpoře evangelizace?“ Statistika odpovědí je uvedena v tabulce níže.

Nemá podrobnější znalosti, aby si ji pozval do své farnosti	2
Nikdy by si ji do své farnosti nepozval, nemá smysl, nikdo by nepřišel	1
Nepozval by si ji do své farnosti, vadí mu některé její znaky	1
Pozval by si ji do farnosti	1 český kněz+3 polští

Z takto malé statistiky nelze vyvozovat žádné objektivní závěry, ale přesto z ní alespoň trochu vyplývá postoj kněží k misijní činnosti církve ve východních Čechách. Kněží mají informace o Neokatechumenátu většinou jen povrchní, z kterých nemohou objektivně vyhodnotit, zda by byl pro jejich farnost přínosný. Nabízí se otázka stavu víry křesťanů ve farnostech této oblasti, zda by nebylo potřebné dokonce nutné zvážit novou evangelizaci. Dát tedy nový impulz věřícím, ale i kněžím, kteří jsou ochotni ke spolupráci s misijní činností církve právě ze strany NKS. Vždyť Kristus přišel spasit všechny lid a církve je nutným nástrojem spásy k tomu určeným.⁵⁵ Misie mají pouze jeden cíl, totiž sloužit člověku tím, že mu zjeví lásku Boží, která se ukázala v Ježíši Kristu.⁵⁶

⁵⁵ *Redemptoris Missio*, čl. 9. https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_07121990_redemptoris-missio.html

⁵⁶ *Redemptoris Missio*, čl. 2 https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_07121990_redemptoris-missio.html

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo přiblížit význam neokatechumenátního společenství (NKS) v České republice a teologická reflexe spirituality NKS. Součástí práce jsou rozhovory s členy NKS a anonymní dotazníky.

Neokatechumenát už přes 50 let své existence rozvíjí ovoce křtu ve společenství a slouží také dospělým před přijetím křtu. Neokatechumenátní společenství vzešlo z pastorační činnosti Kika Argüella a Carmen Hernándezové mezi Romy v chudých čtvrtích Španělska. Jedním z rysů jeho identity je právě misijní rozměr, kterým reaguje na výzvu Druhého vatikánského koncilu, ale je stále více potřebný k nové evangelizaci naší doby. Společnost České republiky si vyžaduje nový impulz, který jí nemůže dát nikdo jiný než Duch svatý skrze život a činnost církve. Ohlašování spásy formou Kerygmatu na nejvíce sekularizovaných místech světa může vzplanout člověk hledající Boha. Vzácný poklad evangelia umí předávat lidé formovaní životem v neokatechumenátním společenství. Jedině ti, kteří mají živou zkušenost s Bohem, mohou svými znaky víry přitahovat druhé. Na tyto znaky víry zareagují i křesťané, kteří na první místo svého života Boha nekladou.

Neokatechumenátní Cesta navrácí svým společenstvím řád a strukturu katechezí podle obnoveného katechumenátu v *ORDO INICIATIONIS CHRISTIANAE ADULTORUM* z r. 1972. Katecheze nejsou zaměřeny na jednotlivce, ale probíhají ve společenství tak, jak byly realizovány v prvotní církvi. V nich mohou jednotlivci objevit svá charismata a pomáhat k rozvoji celé církve. Tak může být církev prospěšná pro společnost. Praktický příklad uvedly dvě respondentky z NKS farnosti Jemnice v anonymním dotazníku. Jejich společenství čítá asi 20 osob. V rozhovoru toto téma podepřel svým pohledem presbyter NKS Mons. Mgr. Josef Brychta.

Boží Slovo, Liturgie a Společenství jsou základními třemi pilíři Neokatechumenátního společenství.

Bůh se člověku zjevuje a poutem lásky ho oslovuje. Jednou týdně neokatechumeni rozjímají a vzdělávají se v Božím slově, jež tvoří první pilíř opory Neokatechumenátní Cesty. Potom slaví ve společenství liturgii Božího Slova v čele s presbyterem. Před homílií je jim dán prostor, vyjádřit jaký vliv má Boží Slovo na jejich

osobní život. Čerpat z Písma pro svoji životní situaci by mohlo být lékem pro naši mladou generaci, která hledá sama sebe a nemá hranice a cíl života a je často plna úzkosti a strachu.

Ve křtu se člověk stává údem církve a je mu darována milost a povolání (charismata). Ve společenství je pak člověk může rozvíjet a uplatňovat ke službě celku. Konkrétně v neokatechumenátu je jedním z pilířů, které zažívá, že koinonie je dílem Ducha svatého. Jeho plody jsou semináře Redemptoris mater, katechisté itineranti a rodiny na misiích, které zbaveny všech hmotných jistot, přinášejí s pokorou radost, lásku a naději a svojí aktivitou pomáhají při realizaci nových společenství.

Na liturgii se projevuje život z Ducha, je důvodem naděje a nejradostnější částí života křesťana. Středem života a druhým pilířem neokatechumenátu je paschální vigilie, která je znovuobjevením křesťanské iniciace. Účastí na Eucharistii potom dovršuje křesťanskou iniciaci. Svůj opravdový důvod naděje v Pánu jsou potom neokatechumeni schopní ohlásit na ulicích či po domech v rodinách.

Tuto duchovní Cestu tvoří neokatechumenátní itinerář podle křesťanské iniciace rozděleného na předkatechumenát, katechumenát a vyvolení. Ty jsou rozděleny na etapy zakončenými přechody s typickými liturgickými slaveními. Např. v etapě katechumenátu popisují v čem spočívá *Uvedení do modlitby žalmů*.

Vícečetná společenství s menším počtem osob ve skupince dle úrovně cesty se vyskytují spíše ve velkoměstech, kde je zaručena anonymita. Z rozhovoru s kněžími našich farností vyplývá, že na vesnicích a maloměstech by se neokatechumenát „neujal“. Nejde však o prosazování nějakého hnutí, ale spíše rozžehnout novou jiskru mezi farníky zvyklé mši svaté už jenom přihlížet jako v divadle a je projevem pouhé nábožnosti. Polovina dotazovaných kněží by souhlasila s pozváním Neokatechumenátního společenství do své farnosti, a to není málo. Řešením neokatechumenátu v maloměstech a vesnicích by mohla být existence alespoň jednoho společenství, které společně kráčí na jedné úrovni Cesty, protože nejsou důležité fáze, ale cesta samotná. V tomto smyslu má církev nástroj kvalitního zaměření, svojí spiritualitou katecheticko-vzdělávací přímo ve svém středu.

Podlehnout strachu z toho, zda nám hrozí v dalších generacích život bez Boha by bylo dílem zlého. Obava z malého počtu křesťanů ve farnosti je zbytečná. Bůh se neptá člověka, kterým směrem má vanout jeho Duch, ten si vane, kam chce. (Jan 3,8)

Seznam použité literatury

ARGUELLO, Kiko. Kerygma V barakoch s chudobnými. Dobrá kniha Trnava: Dobrá kniha, 1.01.2013, 136 s. ISBN 978-80-7141-807-8.

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona: včetně deuterokanonických knih: český ekumenický překlad. 6. přeprac. vydání, (4. vyd. V ČBS). Přeložil Miloš BIČ. Praha: Česká biblická společnost, 1995. ISBN 80-85810-08-5.

Katechismus katolické církve, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří 2001, 760 s. ISBN 80-7192-488-1.

KYSELICA, Jozef. Obnova farností cez neokatechumenát. Dobrá kniha, Trnava, 1998, 229 s. ISBN 80-7141-036-5.

LEÓN-DUFOUR, Xavier. Ed. Slovník biblické teologie. Vyd.2. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1127-7.

MÜLLER, Gerhard Ludwig. Dogmatika pro studium i pastorači, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří 2010, ISBN 970-80-7195-259-6.

Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Podle italského originálu, 2002, s. 129.

Neokatechumenátní centrum Řím. Neokatechumenátní Cesta Statut. Definitivní schválení 11. května 2008. Slavnost Soslání Ducha svatého. Praha 2009.

Refugium Velehrad-Roma s.r.o., Sv. Cyril Jeruzalémský. Mystagoógičké katechese. Velehrad 1997, 78 s. ISBN 80-86045-09-9.

Uvedení do křesťanského života. Katolický týdeník, Praha, 2018, 213 s. ISBN 978-80-86615-55-4.

Zdroje bakalářských prací:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Teologická fakulta Katedra církevních dějin Bakalářská práce NEOKATECHUMENÁTNÍ CESTA JAKO PERSPEKTIVA NOVÉ EVANGELIZACE Vedoucí práce: ThDr. Vlastimil Kročil, Ph.D. Autor práce: Alena Bernardová Studijní obor: B 7505 Pedagogika volného času, kombinovaná Ročník: 3. ročník 2012

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Teologická fakulta Katedra teologických věd
Disertační práce FENOMÉN NOVÝCH CÍRKEVNÍCH HNUTÍ A JEJICH POSTOJ V OTÁZCE MEZINÁBOŽENSKÝCH VZTAHŮ
Vedoucí práce: prof. Dr. Karel Skalický, Th.D. Autor práce: Mgr. Petr Mucha Studijní obor: Teologie

Církevní dokumenty, encykliky:

Lumen gentium.

www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii-const_19641121_lumen-gentium_cs.html [online] [cit.2023-03-08]

Dei verbum.

https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii-const_19651118_dei-verbum_cs.html [online] [2024-04-08]

Redemptoris Missio.

https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_07121990_redemptoris-missio.html

Online zdroje:

PETŘÍK, Jaroslav. Kontroverzní témata ve výuce.

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/19289/kontroverzni-temata-ve-vyuce.html> [online] [cit.2024-04-14]

<https://www.pastorace.cz/tematicke-texty/vyznam-a-historie-letnic>

<https://www.pastorace.cz/tematicke-texty/neokatechumenat>

<https://www.farnostveseli.cz/clanky/aktivity-farnosti/neokatechumenatni-cesta/ikona-svate-rodiny.html>

<http://www.cestykatecheze.cz/casopis/2010-3/Mystagogie-dnes.html>

<https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27137>

https://www.cirkev.cz/dignitas-infinita-dokument-o-lidske-dustojnosti-a-prohrescich-proti-ni_35712

https://cbk.cirkev.cz/public/media/files/47/source/orig/46872_231205-acta-2023-web-final.pdf s.109

<https://www.farnostveseli.cz/clanky/aktivity-farnosti/neokatechumenatnicesta/neokatechumenat.html>

Seznam příloh

Příloha č. 1. List svatého otce Jana Pavla II. k setkání evropských biskupů shromážděných ve Vídni (14.-17. dubna 1993)

Příloha č. 2 Historie neokatechumenátního společenství v České republice a na Slovensku

Příloha č. 3 Dotazník pro členy neokatechumenátního společenství

Přílohy

Příloha č. 1. List svatého otce Jana Pavla II. k setkání evropských biskupů shromážděných ve Vídni (14.-17. dubna 1993)

LIST SVATÉHO OTCE JANA PAVLA II. K SETKÁNÍ EVROPSKÝCH BISKUPŮ
SHROMÁŽDĚNÝCH VE VÍDNI (14. - 17. dubna 1993)

Vážení spolubratři v episkopátu,
drazí bratři a sestry !

Velmi mne povzbudila skutečnost, protože uplynulo jen několik málo roků od mé výzvy k nové evangelizaci Evropy, že jste se shromáždili ve Vídni, abyste se společně zamysleli nad ovocem misijní aktivity, kterou kněží, itineranti a rodiny Neokatechumenátní cesty rozvíjejí s velkorysým rozmachem a velikou horlivostí pro Evangelium.

U příležitosti zahájení přípravných prací zvláštního Shromáždění pro Evropu, 5.června 1990, se zármutkem jsem poznamenal, že na tomto našem kontinentě si většina lidí zvykla dívat se na skutečnost "jako kdyby Bůh neexistoval". Dodal jsem, že v takovéto perspektivě se člověk "stává zdrojem morálního zákona, a to jenom takového, který si dá člověk sám sobě, ustanovuje si rozsah svého svědomí a svého chování". (Insegnamenti, svazek XIII, 1, 1990, pp 1517 s.) Na druhé straně není možné popřít, že Duch Svatý skrze II. Vatikánský koncil probudil hodnotné prostředky - mezi nimi i Neokatechumenátní cestu - aby tak odpověděl na otázky dnešního člověka. Po mnoha letech, ve světle dosažených výsledků, jsem považoval za vhodné písemně podpořit tuto zkušenost z perspektivy Nové evangelizace s přáním, aby toto úsilí podpořili a ocenili bratři v Episkopátu (por. List z 30.8.1990).

Mnozí z vás jsou přímými svědky těchto výsledků i prvními protagonisty nabídnuté pomoci na rozšíření této nové církevní skutečnosti, a proto vaše dnešní zamyšlení je zvláště důležité, tak jako bylo důležité zamyšlení biskupů amerického kontinentu v loňském roce v Santo Domingu.

Neokatechumenátní cesta, na které vyžívají itineranti a misionářské rodiny, může odpovídat na problémy sekularizace, na šíření sekt a na nedostatek povolání. Zamyšlení nad Božím slovem a účast na slavení Eucharistie umožňují postupné uvedení do svatých tajemství, utvářejí živé buňky Církve, obnovují život farnosti prostřednictvím zralých křesťanů, schopných vydávat svědectví o pravdě s důkladně prožívanou vírou.

Tato Cesta se jeví zvláště vhodná pro odkřesťanštěné oblasti, na nezbytné "reimplantatio Ecclesiae", která přivádí člověka v jeho morálním chování k poslušnosti zjevené pravdě a znovu buduje ty samé sociální vztahy, zničené z chybějícího poznání Boha a jeho lásky. A v některých zemích se už zakládají misionářská rodinná jádra (centra), která mohou být Kristovým světlem a příkladem života.

Ale taková misie by nebyla možná bez připravených presbyterů, kteří by toto dílo Nové evangelizace doprovázeli a podpírali svou svátostnou službou. Jsem vděčný Pánu, že dal povstat početným povoláním a potom také zakládání die-

cézních a misijních seminářů v různých zemích Evropy, pojmenovaných sladkým jménem Panny Marie "Redemptoris Mater".

Pod její mateřskou ochranu a její mocnou inspirací vkládám i vaše setkání, které vám (bude moci dát) dá další elán a odvahu v apoštolské činnosti k prospěchu dnešního člověka, který potřebuje pastýře a svědky, aby poznal Boha, vzýval jeho jméno a dosáhl spásy.

Světlo Vzkříšeného Pána, které jsme slavnostně celebrowali v Paschálním bdění, ať z vás neustále vyzařuje, ať vás podporuje ve vaší misii ve službě Církvi a celému lidstvu.

Ve Vatikánu, 12. dubna 1993.

Jan Pavel II.

Příloha č. 2. Historie neokatechumenátního společenství v České republice a na Slovensku (ze soukromých záznamů Mons. Brychty)

Počátky Neokatechumenátní Cesty v Čechách a na Moravě probíhaly v této časové posloupnosti:

Ohlašování: 1984-2000 (Čechy a Morava)

1984 období	Lojza a Janez nabízí katecheze o. b. Karlu Otčenáškovi v Trmicích v Ústí nad Labem. místo	tým (ekip)	poznámka
2/1985 skrutinium	Trmice (Ústí nad Labem)	o. Milan Šášik (Banská Bela)	1. - 4.12.1988 - 1.
(8.2.-3.5.1985)	o. b. Karel Otčenášek	o. Jozef Garaj (Bratislava) Štefan Vrátny Vlasta Veseličová - kantor	1.12.1989 - Shema 1990 o. Karel odchází do HK 5.6.1991 - Cesta ukončena
prosinec 1986 - 21.2.1987 rekatecheze	Trmice (Ústí nad Labem)	o. Jozef Garaj Jiří a Anna Žižkovi (Ústí n./L.) Marie Ch.	
půst 1988 - - 24.4.1988	Tanvald (o. Bratrševský)	o. Jozef Garaj Láďa a Majda Řeřichovi (Trmice)	po půl roce Cesta ukončena
12/1988 (26.11.1988 - 29.1.1989)	Jevíčko (o. Pavel Kupka)	o. Jozef Garaj Štefan Vrátny Jožka Šustek Marienka Buzalková Marie Ch. - kantor	20.8.1991 zemřel o. P. Kupka v únoru 1992 je Cesta ukončena.
4.12.1988 1. skrutinium	Trmice (Ústí nad Labem)	o. Tiziano (františkán) Wolfgang a Beti Preis Janez Bokavšek	
1/1990 14.1.1990 - 18.3.1990 (o. Josef Brychta)	Brno - Tuřany	o. Jozef Garaj Štefan Vrátny	17.6.1990 nový farář 7.10.1992 je Cesta ukončena.

		Jožka Šustek Marta Pavlovičová (Kúty) Marie Ch.	
11.3.1990 - 23.5.1990 Brno, kaple Sv. Rodiny v Kohoutovicích (o. Jiří Čekal)		o. Jozef Garaj Štefan Vrátny Marie Ch.	společenství nevzniklo.
20.3.1990 - květen 1990 Trmice (Ústí n./L.), zároveň seznámení nového faráře s Cestou.			(rekatecheze) další společenství nevzniklo.
11/1990 Brno, sv. Jakub		Štefan Vrátny	12.- 14.3.1993 - 1. skrutinium
25.11.1990 - 3.2.1991 (o. Josef Brychta)		P. Don Ernest Macák [Šaštín] (o. Jozef Garaj) Jožko a Jožka Hricovi (Stupava) Marie Ch. – kantor	17.- 19.2.1995 - Shema 1/1997 - 2. skrutinium (neukončeno) 11/2000 - 4/2001 2. skrutinium
10/1991 Brno, sv. Jakub (2)		o. Jozef Garaj	27. - 30.1.1994 - 1. skrutinium
20.11.1991 - 15.12.1991 (o. Josef Brychta)		Ján a Beátka Herovi (Bratislava) Jozef a Anna Minárikovi (Vrbové) Milan Bukovčák - kantor	8.5.1994 - spojeni s Jakubem (1)
2/1992 9.2.1992 - 29.3.1992 Prostějov		o. Josef B. Ján a Beáta Herovi Vlasta - kantor	19.2.1998 - 1. skrutinium
2/1992 Sokolov		o. Mario (karmelitán)	společenství nevzniklo
3.2. – 29.3.1992 Wolfgang a Beti		Elena Ilečková – kantor	
12/1992 - 1/93 Hradec Králové		Mario Wolfgang a Beti	společenství brzy ukončeno

		Elena Ilečková - kantor	
2/1993 - 4/1993	Olomouc (o. Eduard Staříček)	o. Josef B. Galisovi (Vrútky) Motykovi Rosťa	
5/1993 - 6/1993	o. Josef B. Brno, sv. Jakub (3)	10/1997 – 1. skrutinium Ján a Beátka Herovi Marienka Dudoková Stano, Milan	
1/1994 24.1. - 3/1994	Brno - Starý Lískovec (o. Josef Jahoda)	o. Wěslav (PL) Wolfgang a Beti Alexandr (seminarista) Miloš - kantor	8.2.1998 - 1. skrutinium 8/1998 - 2. skrutinium (o. Jiří Sedláček) 3/1999 - Cesta ukončena. Možnost přejít do spol. Jakub (3)
1/1994 - 3/1994	Valašské Meziříčí (o. Pavel Stefan)	o. Josef B. Galisovi Motykovi Marie (Vrútky)	1997 - 1. skrutinium
7.2.1994	Brno, kostel Svaté Rodiny (ul. Grohova)		
12/1994 - 1/1995	Brno - Starý Lískovec		spojeno s prvním společenstvím
7. 2. 1995 -	Brno, sv. Jakub (o. Jozef Blaščák)	o. Josef B. Bořečtí Novákovi Tomáš Hanus Lucie Voldánová	23.10.1997 spojeno s Jakubem (3)
jaro 1995	Valašské Meziříčí	o. Pavel Stefan	

		Bořečtí Tomáš H.	
podzim 1996	Brno, sv. Jakub	o. Josef B. Bořečtí Novákovi Tomáš H.	1998 - rekatecheze
6.10.1997 - - 6.12.1997	Ostrava (o. Bohdan S.)	o. Pavel S. Bořečtí Tomáš H.	
14.10.1997 - - 22.11.1997	Prostějov	o. Josef B. Bořečtí Marcel Štěpán	
2.2.1998 - 29.3.1998	Olomouc, sv. Michal	o. Pavel S. Bořečtí Tomíčkovi Marcel	
2.2.1998 - - 29.3.1998	Brno, sv. Jakub	o. Josef B. Novákovi Vackovi Tomáš	rekatecheze
11.10.1998 - - 6.12.1998	Valašské Meziříčí (vlastní katecheze)	o. Pavel S. Ladislav a Anna Edo a Olga Jindřich a Eva (kantoři)	
10/1998 - - 6.12.1998	Prostějov	o. František (Prostějov) Novákovi (Brno) Oubrechtovi (Brno,-Starý Lískovec) Martina (Brno,-Starý Lískovec) Pavel a Blanka (Prostějov)	rekatecheze

10/1998 - - 13.12.1998	Ostrava	o. Pavel S. Bořečtí Vackovi Petra Štěpánová	rekatecheze
10/1998	Veselí nad Lužnicí	o. Josef B. Hanusovi Tomíčkoví	
25.1.1999 - - 21.3.1999	Brno, sv. Jakub	o. Josef B., o. Laco Proks Bořečtí a Vackovi	
2/1999 - - 14.3.1999	Olomouc	o. Pavel S. Bořečtí Tomíčkoví	rekatecheze
13.2.2000 - 13.2.2000 - 2000	Plzeň Olomouc – rekatecheze Kelč Jemnice Prostějov	(Bořečtí, Vackovi, Lukáš, o. Josef B.) (Novákovi...)	
10/2000	Brno, sv. Jakub		
17.10.2000	Praha, sv. Vojtěch		
advent 2000	Osek u Duchcova	(Bořečtí)	
půst 2001	Ústí n./L.	(Bořečtí)	
advent 2001	Klobouky u Valašského Meziříčí	(Laďa a Anička, Jindřich a Eva, o. Pavel)	
	Tábor	(Bořečtí, Karasovi, Petra, o. Josef B.)	
	Veselí nad Lužnicí	(Vackovi)	
půst 2002	Ústí n./L.	(Bořečtí, Vackovi)	
	Děčín	(Bořečtí, Vackovi)	
po Pasche 2002	Jemnice	(Novákovi)	
5/2002 - 6/2002	Brno, sv. Jakub	(Hanusovi, Karasovi, Petra)	
10/2002	Veselí nad Lužnicí	(Vackovi, zodpovědní z Veselí, Petra, o. Vlastimil K.)	
	Prostějov	(Skulnikovi, Pavel a Blanka, Zdeněk, o. Pavel S.)	
	Brno, Jezuité	(Bořečtí, Karasovi, o. Jozef Blaščák)	
3/2003	Tábor	(Bořečtí...)	
2003-2011	Jemnice		

Příloha č. 3. Dotazník pro členy neokatechumenátního společenství

Anonymní dotazník

1. Kdy a kde jste poprvé uslyšel(a) o Neokatechumenátním společenství a kdo Vám poskytl první katecheze?
2. Co se Vás konkrétně dotklo při počátečních katechezích, co Vás oslovilo?
3. Ve které fázi duchovní Cesty se nyní nacházíte a jak byste ji charakterizoval(a)?
4. Co pro Vás je nebo bylo obtížné na Cestě překonat?
5. Jak konkrétně Vy spolupracujete, abyste podpořil(a) sounáležitost s farností?
6. Setkal(a) jste se s negativním postojem lidí z řad církve? Co jim konkrétně vadilo?
7. Jaký je Váš pohled na smysl Neokatechumenátního společenství v České republice?